

Tuomo Vitikainen

**Hakukoneoptimointi Javascript-viitekehyksellä toteutetussa
verkkosivustossa**

Tietotekniikan pro gradu -tutkielma

27. helmikuuta 2022

Jyväskylän yliopisto

Informaatioteknologian tiedekunta

Tekijä: Tuomo Vitikainen

Yhteystiedot: `tuomo.m.j.vitikainen@student.jyu.fi`

Ohjaajat: Lakanen, Antti-Jussi ja Zhidkikh, Denis

Työn nimi: Hakukoneoptimointi Javascript-viitekehyksellä toteutetussa verkkosivustossa

Title in English: Todo

Työ: Pro gradu -tutkielma

Opintosuunta: Kaikki opintosuunnat

Sivumäärä: 38+2

Tiivistelmä: Tiivistelmä

Avainsanat: SEO, SPA, Wordpress

Abstract: Tiivistelmä englanniksi

Keywords: SEO, SPA, Wordpress

Termiluettelo

~~Termi1. Termi2~~ Single page application Server side rendering
Client side rendering

Kuviot

Kuvio 1. Sivustojen renderöinti	10
Kuvio 2. DSMR-prosessimalli	12
Kuvio 3. <u>Esimerkki videotallennuksesta Speed index -arvossa</u>	19

Taulukot

Taulukko 1. <u>Google Lighthousen suorituskykymittarit</u>	18
Taulukko 2. <u>Suorituskykymittausten tulokset.</u>	19
Taulukko 3. Komentomuutokset gradu2:sta gradu3:een	33

Sisältö

1	JOHDANTO	1
2	HAKUKONEET JA HAKUKONEOPTIMOINTI	2
2.1	Hakukoneoptimointi	3
2.2	Hakukoneoptimoinnin keinot	4
2.3	Sisäinen hakukoneoptimointi	4
2.3.1	Avainsanojen optimointi	4
2.3.2	Sisältö	5
2.4	Ulkoinen hakukoneoptimointi	6
2.5	Tekninen hakukoneoptimointi	6
2.5.1	Robots.txt	6
2.5.2	Sitemap.xml	6
2.5.3	Sivustokartta	7
2.5.4	Sivun alkuperäinen osoite	7
2.5.5	Alt-attribuutti	7
2.5.6	Sisäinen linkitys	7
2.5.7	Sivuston nopeus	8
2.5.8	Pehmeät 404-sivut	8
2.6	SPA-verkkosivut	8
3	TUTKIMUS	11
3.1	Suunnittelutiede	11
3.2	Suunnittelutiede tutkimuksessa	13
3.2.1	Ongelman havainnollistaminen ja motivaatio	13
3.2.2	Tavoitteet ja vaatimukset	13
3.2.3	Mittausmenetelmät	14
3.3	Artefaktin tekninen toteutus	14
3.4	Kirjaston suorituskky	17
3.4.1	Sitemap ja robots-tiedostojen luominen	17
3.4.1	Kuvien optimointi	19
3.5	Sitemap ja robots-tiedostojen luominen	20
3.5.1	Metatietojen tuominen sisällönhallintajärjestelmästä	21
3.5.2	Alkuperäisen sisällön osoittaminen	22
3.5.3	404-tapahtuman käsittely	23
3.6	Sivuston sisällöt	24
3.6.1	Sisältöjen syöttäminen	24
4	TULOKSET/ANALYYSI	27
5	YHTEENVETO	28
	LÄHTEET	29
	LIITTEET	33

A	Siirtyminen gradu2:sta gradu3:een	33
B	Harvemmin tarvittavat ominaisuudet	34

1 Johdanto

Internet sisältää miljoonia eri verkkosivuja ja suuria määriä tietoja, mistä johtuen hakukoneet pakollinen työkalu internetin käyttäjälle (Levene 2011). Hakukoneet ovat tärkeitä työkaluja internetin käyttäjien keskuudessa, sillä 93 prosenttia internetin liikenteestä tapahtuu hakukoneiden kautta (Egri ja Bayrak 2014). Hakukoneisiin liittyy olennaisesti myös verkkosivujen hakukoneoptimointi. Hakukoneoptimoinnilla tarkoitetaan toimia, joilla verkkosivun näkyvyys paranee hakukoneissa Vuonna 2018 tehdyssä tutkimuksessa todettiin, että hakukoneoptimointi auttaa lisäämään yrityksen markkinaosuutta sekä parantamaan markkinoijan brändipääomaa, jolla taas on vaikutusta esimerkiksi tuotetietoisuuteen ja ostopäätöksiin (Bhandari ja Bansal 2018).

SPA-toteutuksia on kuitenkin moitittu huonosta hakukonenäkyvyydestä, ja esimerkiksi suomalainen webkehitysyhteisö vierityspalkki.fi on huomionnut asian artikkelissaan. Siksi onkin tärkeää tutkia, kuinka SPA-verkkosivustoissa hakukoneoptimointi kuuluisi tehdä, jotta sivu sijoittuisi hyvin hakukoneissa. SPA-sivustojen toteutustavan erotessa perinteisestä se tuo mukanaan myös eroavaisuuksia hakukoneoptimointiin, sillä esimerkiksi dynaaminen sisältö ei ole aina suoraan näkyvissä hakuboteille (Hammer, Bratterud ja Fagernes 2013). Muita käsiteltäviä erikoistapauksia on esimerkiksi 404-virhesivun näyttäminen. Pehmeäksi 404 sivuksi kutsutaan sivua, joka kertoo että sisältöä ei löydy mutta palauttaa silti 200 OK -statuskoodin (Prieto, Álvarez ja Cacheda 2013). Tämä aiheuttaa ongelmia hakukoneoptimoinnin kanssa.

Olen työssäni havainnut, että SPA-toteutukset ovat yleistyneet myös verkkosivustoissa, joihin useimmiten päädytään hakukoneiden kautta.

2 Hakukoneet ja hakukoneoptimointi

Hakukoneella tarkoitetaan web-ohjelmaa, joka hakee käyttäjän hakusanojen perusteella verkkosivuja internetistä. Hakukoneilla on omat tietokantansa, joiden avulla ne palauttavat hakutuloksia. Internetin alkuaikoina ennen hakukoneita ylläpidettiin käsin listaa internetin palvelimista. Kuitenkin palvelinten yleistettyä ajantasaisen listan ylläpitäminen muuttui vaikeammaksi, joten tarve hakukoneille oli syntynyt. Ensimmäinen hakukone, nimeltään Archie, kehitettiin vuonna 1990 Alan Emtagen, Bill Heelan ja J. Peter Deutschin toimesta. Sen jälkeen hakukoneita on kehitetty kymmeniä. (Seymour, Frantsvog, Kumar ym. 2011) Googlen hakukone kehitettiin vuonna 1998, ja statcounter.com sivuston mukaan sillä on 86 prosentin markkinaosuus kaikista hakukoneista vuonna 2021. Toisena on hakukone nimeltään Bing 7.2 prosentin markkinaosuudella. (Statcounter 2021)

Hakukoneen toimintaperiaate perustuu internetissä olevien verkkosivustojen läpikäyntiin ja niistä löytyvän datan indeksointiin. Hakukone koostuu neljästä eri pääkomponentista, jotka ovat:

- Ryömijä (eng. crawler)
- Hakuindeksi (eng. search index)
- Kyselymoottori (eng. query engine)
- Käyttöliittymä

Käyttäjälle näkyvä osa hakukoneesta on käyttöliittymä. Käyttäjä voi syöttää hakukoneeseen yhden tai useampia hakusanoja. Kun kysely on tehty, hakutulokset ilmestyvät käyttöliittymään hakukoneen päättämässä järjestyksessä.

Ryömijällä (eng. crawler) tarkoitetaan järjestelmää, joka joukkolataa verkkosivustoja. Niillä on monia käyttötarkoituksia, mutta erityisen tärkeitä ne ovat hakukoneissa. Ryömijät toimivat automaattisesti niille annetun algoritmin perusteella, jonka perusajatuksena on ladata annettujen URL-osoitteiden sivut ja sivujen sisältämät hyperlinkit ja jatkaa hyperlinkkien osoittamille sivuille. (Olston ja Najork 2010)

Ryömijöiden lataamien verkkosivujen hakusanat tallennetaan, eli niistä luodaan tietokanta

eli hakuindeksi. Hakuindeksia tarvitaan, jotta kyselyt voivat palauttaa relevantteja, parametrien mukaisia hakutuloksia. Hakuindeksi sisältää kaikki verkkosivuilta löytyvät sanat aakkosjärjestyksessä, ja tätä tiedostoa kutsutaan indeksitiedostoksi. Jokainen sana sisältää viitteen sivustoihin, joilta kyseinen sana löytyy. Tätä tiedostoa taas kutsutaan postituslistaksi. (eng. posting list). Hakuindeksi sisältää myös erillisen linkkitietokannan. Linkkitietokannan avulla voidaan hahmottaa webin rakennetta ja lisäksi päätellä sen kattavuutta. Linkkien avulla tehtävä analyysi voi vaikuttaa sivuston sijoitukseen hakukoneissa. (Levene 2011)

Hakumoottori sisältää algoritmit, jonka avulla verkkosivuja haetaan indekseistä. Niiden tarkat toimintaperiaatteet eivät ole yleisesti julkaistua tietoa, sillä tällöin hakukonesijoitusta voisi manipuloida paremmaksi optimoimalla sivusto erityisesti hakukoneen algoritmia varten (Levene 2011). Googlen käyttämä verkkosivujen arvostelualgoritmi on nimeltään PageRank, jonka on raportoitu sisältävän yli 100 muuttujaa. (Krrabaj, Baxhaku ja Sadrijaj 2017).. Esimerkiksi eräs keino on sivuston aihepiiriin liittymättömien sanojen viljely sisällössä tai metatiedoissa paremman hakukonesijoituksen toivossa. Useat hakukoneet kuitenkin tarkistavat tämän ja saattavat rankaista siitä poistamalla sivuston hakuindeksistä. Tällaista toimintaa kutsutaan Black Hat hakukoneoptimoinniksi. (Enache ym. 2014)

Hakukonenäkyvyydellä on tärkeä rooli yritysten markkinoinnissa. Katseentunnistusjärjestelmiä hyödyntäen on tutkimuksissa pystytty osoittamaan, että ihmiset mieluiten klikkaavat ensimmäisiä tuloksia (Lewandowski ym. 2018). On todettu, että noin 94 prosenttia ihmisistä katsovat vain ensimmäisen sivun hakutulokset läpi. 63 prosenttia ihmisistä taas katsoo vain 3 ensimmäistä hakutulosta. Ihmiset lähtökohtaisesti ennemmin muuttavat hakusanoja ja hakevat uudestaan, sen sijasta että etsisivät tuloksia toiselta sivulta. (Sharma ym. 2019)

2.1 Hakukoneoptimointi

Hakukoneoptimoinnilla tarkoitetaan verkkosivulle tehtyjä toimia, joilla voidaan parantaa sivun sijoitusta ja näkyvyyttä hakukoneissa. Sijoitukseen vaikuttavat monet eri tekijät, joista valtaosaan sivuston ylläpitäjä pystyy itse vaikuttamaan joko sivuston sisällön tai teknisen toteutuksen kautta.

Kaikki sivustolle tehtävät muutokset eivät kuitenkaan ole hyväksyttyjä, vaan hakukone saat-

taa rankaista vääristä toimista. Esimerkiksi Google saattaa poistaa selkeästi vilpillisiä tekniikoita käyttäneen sivuston hakemistostaan, ja lievemmistä rikkeistä antaa varoituksen. Tällaisia ei-suositulta keinoja kutsutaan black hat -tekniikoiksi. White hat tekniikat ovat sallittuja tekniikoita, jotka ovat kyseisen hakukoneen ohjeiston mukaisia. Black hat tekniikoista useimmiten käytetty on avainsanojen viljely, jossa sivustolle sijoitetaan suuri määrä hakusanoja paremman näkyvyyden toivossa. Hakusanat ovat sijoiteltu siten, että ne ovat vain hakukoneen nähtävissä, esimerkiksi jonkin muun elementin takana tai sijoiteltuna kuvien alt-tageihin. Hakukoneet kuitenkin nykyään erottavat sisällön jotka eivät selkeästi ole normaalin käyttäjän nähtävissä. (Malaga 2010) Toinen esimerkki tällaisesta tekniikasta on luoda ylimääräisiä sivustoja vain siinä käyttötarkoituksessa, että niistä lähtee linkkejä kohdesivustolle. (Sharma ym. 2019)

2.2 Hakukoneoptimoinnin keinot

Hakukoneoptimointi jaetaan usein kahteen eri osa-alueeseen, sivun sisäiseen ja sivun ulkoiseen hakukoneoptimointiin. Sivun sisäinen hakukoneoptimointi kattaa kaikki ne keinot, jotka sivuston ylläpitäjä itse pystyy tekemään hakukonenäkyvyytensä hyväksi. Tähän lukeutuu sivuston tekninen toteutus sekä kaikki sisältö, kuten tekstit, kuvat ja hakusanat. (Sharma ym. 2019). Sivuston tekninen toteutus ratkaisee myöskin sivuston nopeuden. Vuodesta 2010 lähtien nopeus on ollut arvostelutekijä Googlen hakukoneella tehdyissä työpöytähauissa, ja vuodesta 2018 lähtien myöskin mobiililaitteella tehdyissä hauissa (Osmani ja Grigorik 2019).

2.3 Sisäinen hakukoneoptimointi

2.3.1 Avainsanojen optimointi

Sisällönsuunnittelun alkuvaiheissa tulisi ottaa huomioon käytettävät avainsanat. Sivuston tulisi sisältää teemaan ja sivuston aihepiiriin sopivia avainsanoja, sillä käyttäjät käyttävät niitä hakukoneissa verkkosivustoja hakiessaan. Onkin huomioitava, että avainsanat on liitettävä verkkosivuston muuhun sisältöön. Avainsanoja mietittäessä on hyvä kiinnittää huomiota ettei ne eivät olisi liian laajoja, eivätkä kuitenkaan liian vaikeita. (Hui ym. 2012) Krrabajin,

Baxhakun, Fesalin ja Dukagjin vuonna 2017 tekemässä tutkimuksessa saatiin hyviä tuloksia hakukonenäkyvyyden suhteen käyttämällä todennäköisiä hakufraaseja, jotka samalla sopivat sivuston aihepiiriin. (Krrabaj, Baxhaku ja Sadrijaj 2017).

Avainsanoja ei myöskään saa olla liikaa määrällisesti sivustolla, sillä se voidaan tulkita avainsanojen viljelyksi, jolloin sivuston sijoitus hakukoneissa voi jopa laskea. Avainsanatiheys määritetään yleensä prosentteina suhteessa muuhun sisältöön. Hui ym. 2012 mukaan sopiva tiheys olisi noin 3-8 prosenttia.

Avainsanojen sijoittelulle on myös syytä kiinnittää huomiota. Olennaisia paikkoja hakukoneoptimoinnin kannalta on muun muassa sivuston otsikko, metatiedot, HTML-otsikot ja linkkitekstit. (Hui ym. 2012). Metatietoihin voi sivun lyhyen kuvauksen lisäksi asettaa teemaan sopivia hakusanoja (Davis 2006). HTML-merkkintäkielessä on kuusi eri otsikkotyyppiä, joista H1-tagin on sivun pääotsikko, joka on merkittävin ja joita kuuluu olla vain yksi per sivu. H6-tagilla taas merkitään vähiten merkittävä otsikko. Otsikkojen käyttö luo myös sivun rakenteeseen hierarkiaa ja selkeän rakenteen. (Gupta ym. 2016) Tärkeä informaatio kannattaa aina kirjoittaa tekstinä kuvien sijasta, jolloin sisältö on myös hakukonebottien luettavissa (Davis 2006).

Verkkosivuston domain ja sen pääte vaikuttavat myös hakukonenäkyvyyteen. Esimerkiksi sana "video"domainin nimessä tuo etuja, kun käyttäjät hakevat verkkosivustoja liittyen videoihin. Yleiset domain-päätteet kuten .org, .net ja .en voivat vaikuttaa hakukonenäkyvyyteen positiivisesti. (Hui ym. 2012)

2.3.2 Sisältö

Yleinen uskomus on, että sivuston sisältöjen päivittäminen auttaa hakukonesijoitukseen. On kuitenkin todettu, että sivusto voi sijoittua korkealle hakutuloksissa vaikka sisältöä ei aktiivisesti päivitetä. Sisällön uudistuminen voi kuitenkin auttaa sivustoa saavuttamaan paremman hakukonenäkyvyyden, mutta sijoituksen pitäminen ei välttämättä vaadi tuoretta sisältöä. (Malaga 2010)

2.4 Ulkoinen hakukoneoptimointi

Hakukoneet ottavat huomioon sivustoon osoittavat linkit, jotka ovat olennainen osa hakukoneoptimointia kun tavoitellaan hyvää sijoitusta. Kuitenkaan pelkkä osoittavien linkkien määrä ei ole tärkein tekijä, vaan hakukoneista ainakin Googlen on todettu ottavan huomioon myös linkkien laatu. Google arvioi verkkosivustoja Page Rank -algoritmillä, ja arvostaa enemmän linkityksiä jotka tulevat verkkosivustoilta joilla on korkea Page Rank -pisteitys. (Malaga 2010). Ulkoisten linkitysten määrä yhdessä muodostavat linkkisuosion, ja suuresta suosiosta voidaan päätellä kyseessä olevan tärkeä sivu. Ulkoiset linkitykset esimerkiksi bannerien tai mainosten muodossa eivät ole algoritmien mielestä niin arvostettavia kuin tekstiviittaukset. (Patil Swati, Pawar ja Patil Ajay 2013)

2.5 Tekninen hakukoneoptimointi

Teknisillä optimointitekniikoilla tarkoitetaan toimia, jotka liittyvät verkkosivuston tekniseen toteutukseen. Laadukkaalla teknisellä toteutuksella varmistetaan muun muassa se, että hakukonebotit löytävät kaikki sivut jotka halutaan indeksoida.

2.5.1 Robots.txt

Robots.txt on palvelimelle asetettava tiedosto, joka asetetaan hakemiston juureen. Sen avulla voidaan kertoa hakukoneboteille, mitkä tiedostot niiden tulisi indeksoida ja mitkä ei. Esimerkiksi CSS-tyylitiedostoja, kuvakansioita tai käyttäjähallintasivuja ei usein haluta indeksoidaan, jotta ne eivät tulisi vastaan hakutuloksissa tavallisille käyttäjille. (Kumar 2013)

2.5.2 Sitemap.xml

Sitemap.xml on tiedosto, jonka avulla verkkosivuston ylläpitäjä voi informoida hakukoneille indeksoitavien sivujen osoitteet (Levene 2011). Googlen mukaan sivukartan luominen ja toimittaminen voi olla varsinkin silloin oleellista, kun sivusto on uusi tai kokoluokaltaan poikkeuksellisen suuri, tai sisältää sisältöä joka on eristyksissä tai mihin on vähänlaisesti sisäisiä linkityksiä (Google 2021b).

2.5.3 Sivustokartta

Sivustokartalla tarkoitetaan XML-muotoista tiedostoa, joka sisältää sivuston sisäisen rakenteen, kuten sivujen väliset linkitykset. Sivustokartan voi itse luoda ja sen jälkeen toimittaa hakukoneelle, jotta sivuston indeksointi nopeutuu. (Kumar 2013)

2.5.4 Sivun alkuperäinen osoite

Verkkosivuston sivuihin voi osoittaa useita eri osotteita. Hakukoneryömiöt käsittävät silloin sivun olevan sama sivu monistettuna. Jos hakukoneelle ei erikseen kerro sivun alkuperäistä osoitetta, se päättää indeksoitavan osoitteen itse, jolloin hakemistoon voi joutua väärä osoite. Alkuperäisen ja indeksoitavaksi haluttavan sivun voi merkitä erityisellä `rel=canonical`-elementillä. (Google 2021a; Ohye ja Kupke 2012)

2.5.5 Alt-attribuutti

Alt-attribuutilla tarkoitetaan kuvan tekstivastinetta, jonka tulisi olla lyhyt selostus kuvan sisällöstä. Hakukoneet eivät näe kuvia, mutta alt-attribuutit ovat niiden indeksoitavissa. Alt-attribuuttien käyttö on erityisen tärkeää varsinkin silloin, kun kuvaa käytetään linkkinä. Attribuutin käyttö on tärkeää myöskin sivuston saavutettavuuden kannalta, sillä sen avulla myös ruudunlukuohjelmia käyttävät ihmiset saavat tietoonsa kuvan sisältämän informaation. (Slatin 2001)

2.5.6 Sisäinen linkitys

Verkkosivuston omia sivuja tulisi myös linkittää toisiinsa. Tämän voi toteuttaa esimerkiksi artikkelin loppuun lisättävällä artikkelinostolla, jossa on listattu muita vastaavanlaisia artikkeleita sivustolla, jotka saattaisivat kiinnostaa lukijaa. Sisäisten linkitysten avulla ryömiöt pääsevät indeksoimaan verkkosivuston eri sivuja, ja lisäksi se helpottaa myöskin sivuston käyttäjien liikkumista sivustolla. Jokaisella sivulla tulisi myöskin olla linkki, joka johtaa takaisin etusivulle. (Hui ym. 2012)

2.5.7 Sivuston nopeus

Sivuston nopea toiminta mahdollistaa sen, että käyttäjä viettää sivustolla mahdollisimman pitkiä aikoja. Lisäksi sivuston nopeus on Googlessa sivuston pisteytykseen vaikuttava tekijä (Egri ja Bayrak 2014; Osmani ja Grigorik 2019). Sivuston nopeuteen vaikuttaa suuri määrä tekijöitä, lähtien sivuston toteuttamistavasta. Verkkosivustoa voi optimoida nopeamaksi esimerkiksi käyttämällä vähän tilaa vieviä kuvaformaatteja, minifioimalla HTML-, JavaScript- ja tyylitiedostot ja poistamalla kaikki käyttämättä jäänyt lähdekoodi. (Egri ja Bayrak 2014).

2.5.8 Pehmeät 404-sivut

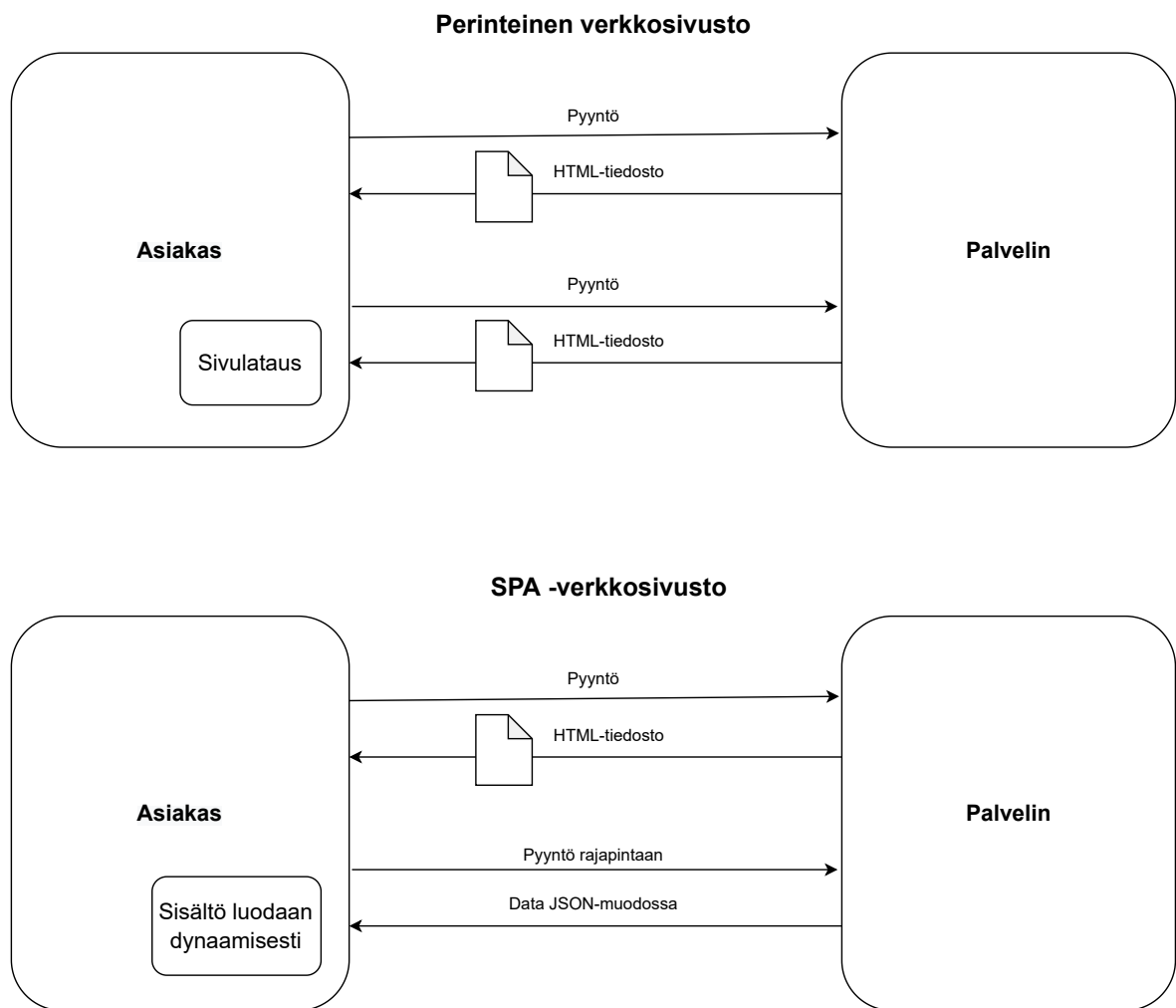
HTTP-statuskoodilla 404 ilmoitetaan, että haettua sivua ei löytynyt palvelimelta. Pehmeällä 404-virheellä tarkoitetaan tilannetta, jossa sivulla ei ole sisältöä tai se on esimerkiksi virheviesti joka ilmoittaa sivun puuttumisesta, mutta palvelin palauttaa tästä huolimatta onnistuneen pyynnön HTTP-statuskoodin 200. (Meneses, Furuta ja Shipman 2012; Prieto, Álvarez ja Cacheda 2014) Tällöin sivuston käyttäjä saa tietoonsa että sisältöä ei löytynyt, mutta hakukoneryömiä indeksioivat sivun virheellisestä statuskoodista johtuen ja käyttävän turhaan resursseja. 404-virhesivusta kannattaa tehdä selkeästi sivustoon kuuluvan sivu ja lisätä linkki, josta käyttäjä pääsee takaisin etusivulle. (Google 2022)

2.6 SPA-verkkosivut

Tämä osio käsittelee perinteisten verkkosivustojen ja niin kutsuttujen single page application -sivujen arkkitehtuuria sekä niiden eroja. Perinteisissä verkkosivustoissa käyttäjän halutessa vaihtaa sivua, selain lähettää pyynnön palvelimelle. Jos haettu resurssi löytyy palvelimelta, palvelin palauttaa onnistuneen pyynnön HTTP-koodin 200 ja haetun verkkosivun. (Fielding, Gettys ym. 1998). Kun selain lopulta muodostaa lopullisen sivunäkymän, se päivittyy käyttäjän selaimeen sivulatauksen myötä (Scott Jr 2015). Yksinkertaisimmillaan verkkosivusto rakentuu HTML-dokumentista, CSS-tyylitiedostosta ja mahdollisesta JavaScript-tiedostosta, jotka selain osaa kääntää verkkosivustoksi (Goodman 2002). Tällaisella yksinkertaisella verkkosivustolla ryömiä osaa helposti käydä HTML-dokumentin läpi ja jatkaa eteenpäin

sieltä löytyvistä linkeistä.

Single page applicationilla tarkoitetaan tarkoitetaan verkkosivua, jossa näytettävä sisältö muodostetaan dynaamisesti HTML-pohjaan. Ensimmäiset SPA-toteutukset pohjautuivat Java ja Flash teknologioihin, mutta nykyään modernit kirjastot toimivat nykyään yksinomaan JavaScriptillä (Mikowski ja Powell 2013). Käyttäjän vaihtaessa sivua uusi sisältö luodaan dynaamisesti samaan noudettuun verkkosivun runkoon. Tällöin ei tapahtu myöskään sivulatauksia ja samalla sovelluksen toiminta on nopeampaa. SPA-verkkosivuilla haetaankin yleensä sovellusmaista, nopeaa käyttökokemusta. (Scott Jr 2015) Eri kirjastoissa on eroja, renderöidäänkö sisältö verkkosivulle ensimmäisen kerran palvelimella vai käyttäjän selaimessa. Yleisesti tunnetuista SPA-kirjastoista esimerkiksi Vue renderöi oletuksena näytettävän sisällön käyttäjän selaimella (Vuejs 2021). Tämä tarkoittaa sitä, että palvelimella on nähtävissä vain lähes tyhjä HTML-dokumentti, jossa on osoitettuna tietyllä tunnisteella paikka johon dynaaminen sisältö luodaan. Tämä aiheuttaa ongelmia hakukoneiden ryömijöiden läpikäydessä sivustoa, sillä palvelimella ei ole nähtävissä mitään käyttäjän sisällönhallinnassa syöttämiä tietoja, joita indeksoida. Yksi tapa ratkaista tämä ongelma on käyttää kirjastoa, joka tarjoaa mahdollisuuden renderöidä verkkosivu palvelimella valmiiksi (Iskandar ym. 2020). Koska verkkosivu muodostetaan jo palvelimella, ryömijät pystyvät käymään sen läpi kuten staattisen verkkosivun. Esimerkiksi Vue-kirjastoon perustuva Nuxt tarjoaa mahdollisuuden renderöidä sivusto palvelimella (Vuejs 2021). [Useiden kirjastojen tapauksessa on lisäksi mahdollista generoida sivustosta staattinen sivu. Tämä tarkoittaa sisällönhallintajärjestelmää käytettäessä sitä, että sisältöjen muokkauksen tai lisäämisen jälkeen verkkosivusto on generoitava uudestaan.](#)

Kuvio 1. Sivustojen renderöinti

3 Tutkimus

Tässä luvussa käsitellään suunnittelutieteen prosessimallia sekä sen käyttöä tässä tutkimuksessa.

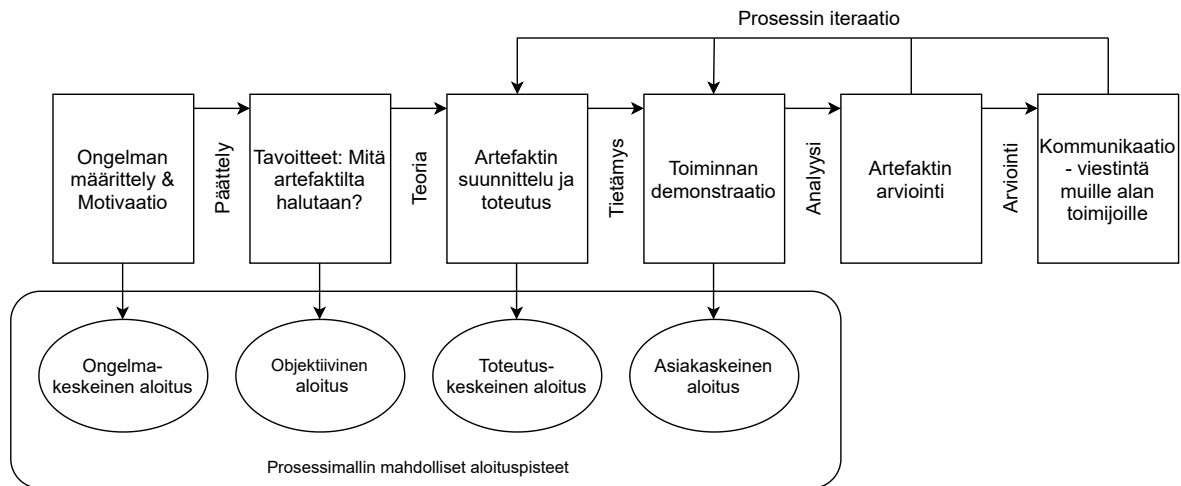
3.1 Suunnittelutiede

Suunnittelutiede määritellään Peffers ym. 2007 tutkimusartikkelissa seuraavalla tavalla: "Suunnittelutieteen avulla luodaan ja kehitetään artefakteja, joilla pyritään ratkaisemaan tunnistettuja ongelmia." (Peffers ym. 2007). Suunnittelutiedettä voidaan kutsua ongelmanratkaisuparadigmaksi. Artefaktiksi voidaan määritellä lähes mikä tahansa suunniteltu objekti, jonka avulla pyritään ymmärtämään tutkimusongelmaa ja tuottamaan siihen ratkaisuja. Artefaktin kehitys onkin prosessi, jossa hyödynnetään jo olemassa olevia teorioita sekä tutkimuksen aikana ilmennyttä uutta tietoa (Peffers ym. 2007).

Jotta ongelmia voidaan ratkaista, suunnitelmia arvioida ja tuloksia esittää, suunnittelutieteisiin kuuluu ennalta määritelty prosessi. Prosessin eri vaiheiden avulla suunnitteluongelmia voidaan lähestyä järjestelmällisesti tarkastellen tavoitteita ja asetettuja vaatimuksia, jotta voidaan päästä kohti parempia ratkaisuja. (Peffers ym. 2007).

Tässä tutkielmassa käytetään Peffers ym. 2007 esittämää suunnittelutieteen prosessimallia. Tätä mallia varten he tarkastelivat seitsemää aiemmin tehtyä suunnittelutiedettä käsittelevää tutkimusta, joiden pohjalta he koostivat oman prosessimallinsa. Prosessi on jaettu kuuteen eri aktiviteettiin, jotka on suunniteltu suoritettavan peräkkäisessä järjestyksessä. Todellisuudessa prosessimalli ei aktiviteettien peräkkäisyydestä huolimatta edellytä niiden kaikkien suorittamista, vaan mallia voi lähteä suorittamaan useammasta kohdasta. Peffers ym. 2007 ovat esittäneet mallissaan neljä eri aloitustuskohtaa, jotka sopivat eri kontekstissa oleville suunnittelutieteen hyödyntäjille.

Ensimmäinen aktiviteetti on sekä ongelman että ratkaisun arvon määrittely. Ongelman määrittely on tärkeää, sillä sen avulla kehitetään artefaktia ja sen ominaisuuksia vastaamaan ongelmaa mahdollisimman hyvin, jonka takia voi olla hyödyllistä jakaa ongelma pienempiin

Kuvio 2. DSMR-prosessimalli (Peffer ym. 2007)

osiin. Ratkaisun arvon määrittely taas motivoi tutkijaa etsimään ratkaisuja, toimien samalla johdantona tutkimuksen yleisölle, jotta he ymmärtävät tutkimuksen motiivit.

Toisena aktiviteettina on määrittellä ratkaisun tavoitteet. Tavoitteet tulee johtaa ongelman määrittelyn pohjalta ja konkreettisesta tutkimustilanteesta eli siitä, mitkä ovat käytettävissä olevat resurssit. Resursseihin kuuluu myös mahdolliset valmiit ratkaisut joita voidaan hyödyntää artefaktin kehittämisessä. Tavoitteet voivat olla laadullisia tai määrällisiä.

Kolmantena aktiviteettina on suunnitella ja kehittää artefakti. Tähän aktiviteettiin mennessä tutkijalla tulee olla riittävä teoretieto hankittuna. Peffer ym. 2007 mukaan artefakti voi olla mikä tahansa suunniteltu objekti, jonka luomiseen on käytetty suunnitteluprosessia, ollen kuitenkin usein erilaisia konstruktioita, malleja, menetelmiä tai ilmentymiä.

Neljäntenä aktiviteettina on demonstroida artefaktin toimintaa. Artefakti vastaa silloin tutkimusongelman johonkin kohtaan, olematta kuitenkaan vielä täysin valmis.

Viidentenä aktiviteettina on artefaktin arviointi. Tämän kohdan tarkoituksena on tarkastella, kuinka hyvin se vastaa tutkimuksen alussa määritellyn ongelmaan. Arviointimenetelmä eroaa paljon riippuen artefaktin luonteesta. Arviointi voi olla esimerkiksi simulaatioita, asiakaspalautteita, määrällisiä suorituskykymittauksia tai vertailua toisessa toimenpiteessä määritettyihin tavoitteisiin. Saadun palautteen perusteella artefaktia voidaan jatkokehittää parempien tulosten saamiseksi, tai jatkaa prosessimallin viimeiseen kohtaan eli viestintään.

Viimeinen aktiviteetti on viestintä. Tutkimuksesta usein tiedotetaan muille alan toimijoille, esimerkiksi julkaisemalla aiheesta tutkimusjulkaisu. Julkaisu voi pohjautua rakenteeltaan suunnittelutieteen prosessimalliin, lähtien ongelman havainnollistamisesta jatkuen artefaktin kehittämiseen, päättyen arviointiin ja johtopäätökseen. (Peffer ym. 2007).

3.2 Suunnittelutiede tutkimuksessa

Tässä luvussa esitellään tutkimusongelma, motivaatio tutkimuksen toteuttamiseen ja tutkimuksen tavoitteet. Tämän jälkeen toteutetaan artifakti, jonka avulla voidaan tarkastella tavoitteiden toteutumista. Lisäksi jotta päästään mittaamaan ja vertailemaan sivuston määrällisiä ominaisuuksia, luodaan yksinkertainen vertailukohde. Peffer ym. 2007 suunnittelutieteen prosessimallia ja siinä esiteltyjä aktiviteetteja.

3.2.1 Ongelman havainnollistaminen ja motivaatio

Tässä tutkimuksessa halutaan selvittää, kuinka hakukoneoptimoinnin tekninen toteutus tulisi tehdä SPA-verkkosivustossa. Vaikka hakukoneoptimointia on tutkittu tieteellisissä julkaisuissa paljon 2000-luvun alusta lähtien, tässä kontekstissa aihe ei juurikaan ole saanut huomiota, minkä takia aihetta on perusteltua tutkia.

3.2.2 Tavoitteet ja vaatimukset

Tässä alaluvussa käsitellään artefaktille asetettavat vaatimukset. Artefaktin tulee olemaan web-applikaatio, jota pystyy käyttämään verkkoselaimella. Verkkosivustolle pitää pystyä luomaan uusia sivuja sisällönhallintajärjestelmän kautta sekä lisäämään tehtyjä sivuja sivuvalikkoon. Tavoitteena on, että verkkosivusto täyttää toiminnoiltaan vähimmäisvaatimukset, jotta teknistä hakukoneoptimointia voidaan tehdä ja testata. Sen takia olen määrittänyt sivustolle tarkempia teknisiä vaatimuksia koskien sivuston rakennetta ja teknistä hakukoneoptimointia:

- Sivuston tulee olla ryömijöiden luettavissa ja indeksoitavissa:
 - Sivuston täytyy omata robots.txt ja sitemap.xml -tiedostot.

- Linkit ovat hakukonerobottien luettavissa.
- Sivuston tulee noudattaa oikeaoppista HTML-dokumentin rakennetta:
 - Title-tagin
 - Heading-tagien oikeaoppinen käyttö
 - Kuvien alt-tekstit
- Sivuston ja yksittäisten sivujen metatiedot tulee olla päivitettävissä sisällönhallintajärjestelmästä.
- Sivuston täytyy toimia eri kokoisilla näytöillä responsiivisesti.

3.2.3 Mittausmenetelmät

Verkkopalveluita voidaan testata lukuisilla eri tavoilla. Tässä tutkielmassa keskitymme hakukonenäkyvyyteen vaikuttaviin ominaisuuksiin, kuten sivuston rakenteeseen ja suorituskykyyn. Näiden ominaisuuksien mittaamiseksi on kehitetty useita eri sovelluksia, joista on valittu artefaktin testaukseen Googlen Lighthouse ... Tällaiset työkalut antavat tietoa verkkosivujen teknisestä toteutustavasta ja nopeudesta, mutta siltikin niiden antamiin tuloksiin kannattaa suhtautua suuntaa antavina. Kuitenkaan kaikki artefaktin vaatimukset eivät ole todettavissa testaustyökaluilla, vaan ne edellyttävät tekijän omia arvioita ja havaintoja. Tehtyä artefaktia arvioidaan suhteessa asetettuihin vaatimuksiin.

TODO: Testaustyökalujen valintaan vaihtoehtoja: netpeaksoftware.com/spider <https://www.seoptimizer.com/>

3.3 Artefaktin tekninen toteutus

Tutkimuksessa toteuttava artefakti tulee olemaan yksinkertainen verkkosivusto. Verkkosivuston käyttäjälle näkyvä osa eli käyttöliittymälogiikka tullaan toteuttamaan Nuxt.js -kirjastolla. Nuxt.js on Vue.js -kirjastoon pohjautuva kehys, jonka avulla voidaan toteuttaa dynaamisia web-sovelluksia ja verkkosivustoja. Nuxtia käytettäessä on mahdollista valita, suoritetaanko verkkosivun renderöinti palvelimella vai käyttäjän selaimessa. Tässä tutkimuksessa verkkosivuston renderöinti suoritetaan palvelimella.

Nykyaikainen verkkosivusto tulee olla helposti myös käyttäjien päivitettävissä. Sisällönhal-

lintajärjestelmänä käytetään avoimeen lähdekoodiin pohjautuvaa Wordpressia, joka on kirjoitettu PHP-ohjelmointikielellä. Artefaktin rakentamisessa voidaan hyödyntää muitakin valmiita ratkaisuja, kuten Wordpressin valmiita lisäosia perustelluista syistä. Valittu sisällönhallintajärjestelmä vaikuttaa siihen, että millä tavalla tekniset ratkaisut käyttöliittymän yksityiskohtaisesti toteutetaan. Sisällönhallintajärjestelmästä riippumatta hakukoneoptimointiin vaikuttavat toimenpiteet ovat kuitenkin pääosin samat. Wordpress asettaa muutamia teknisiä vaatimuksia palvelinympäristölle. Wordpress suosittelee palvelimelta täyttävän seuraavat vaatimukset: PHP jonka versio on 7.4 tai uudempi, MySQL versio 5.7 tai MariaDB versio 10.2 tai uudempi.

Jotta sisällönhallintajärjestelmän kautta syötettyä dataa voidaan näyttää käyttöliittymässä, tulee tiedot hakea rajapinnan kautta. Wordpressissä on sisäänrakennettuna REST API -rajapinta, joka tarjoaa haetun datan JSON-muodossa. Vaikka REST API -rajapinnan käyttö olisi ollut ilmeinen valinta sen sisäänrakennettavuuden takia, päädyin käyttämään sen sijasta GraphQL -rajapintaa. Sen sijasta että käytettäisiin RESTIN päätepisteitä (eng. endpoint), GraphQL-kyselyt mahdollistavat tavan hakea tietoja yksityiskohtaisemmin. Wordpress ei oletuksena tarjoa kyseistä rajapintaa, vaan tuen tarjoaa ladattava lisäosa. Tässä työssä käytin WP-GraphQL -nimistä lisäosaa, joka on ilmainen, avoimen lähdekoodin lisäosa. Kun kehitetään Wordpress-sivustoja, on yleensä järkevää tietyissä tapauksissa käyttää valmiita lisäosia sen sijasta, että tarvittavaa toiminnallisuutta lähtisi itse toteuttamaan ja kehittämään alusta asti. Muita olennaisia Wordpress-kehityksessä tarvittavia lisäosia on Advanced Custom Fields, joka mahdollistaa kustomoitavien lisäkenttien luomisen sisällönhallintajärjestelmään, jotta sisältöjä voidaan syöttää monipuolisemmin kuin Wordpressin omien kenttien avulla. Advanced Custom Fieldsiin taas on saatavilla GraphQL -lisäosa, jonka avulla kyselyillä voidaan hakea myös ACF-kenttiin syötettyjä tietoja.

nimi	versio	selite
Wordpress	5.8	Sisällönhallintajärjestelmä
Nuxt.js	2.15.8	Käyttöliittymä-sovelluskehys
WPGraphQL	1.6.6	Luo GraphQL-rajapinnan Wordpressiin
Advanced Custom Fields	5.10.2	Kustomoitavat sisältökentät
WPGraphQL for ACF	0.5.3	GraphQL-laajennos ACF-lisäosaan
Yoast SEO	17.8	Hakukoneoptimointi-lisäosa

3.4 Kirjaston suorituskyky

3.4.1 Sitemap ja robots-tiedostojen luominen

Nopeus on tärkeä osa-alue liittyen sivuston käyttökokemukseen. Sen lisäksi että nopeasti toimivalla sivustolla asiakas saadaan todennäköisemmin jatkamaan selailua, on nopeus vaikuttava tekijä hakukoneiden arviointialgoritmeissa. Tässä kappaleessa selvitetään, kuinka Nuxt.js -kirjastolla luodun verkkosivuston eri renderöintitavat vaikuttavat sen suorituskykyyn. Valitun kirjaston tapauksessa mahdollisia tapoja renderöidä sivusto on kolme. Verkkosivusto voidaan renderöidä palvelimella, selaimessa tai siitä voidaan generoida staattinen versio. Suorituskykymittauksissa käytetään Googlen Lighthouse -työkalua, joka on tarkoitettu verkkosivustojen laadun automaattiseen mittaamiseen. Työkalu sisältää kuusi erilaista suorituskykymittaria, jotka on esitelty taulukossa 1. Lisäinformaationa taulukkoon on myös lisäksi sisällytetty arvo network request time, jolla tarkoitetaan arvoa, kuinka kauan palvelimelta kestää palauttaa dataa selaimelle ensimmäisen tehdyn pyynnön jälkeen. Verkkoselain on testien ajon ajaksi asetettu incognito-tilaan, jotta esimerkiksi selaimen lisäosilla ei olisi vaikutusta mittaustapahtumaan. Mittaukset ajetaan automaattisesti tyhjennetyllä selaimen välimuistilla, eli testaustilanne on verrannollinen siihen, että käyttäjä saapuisi sivustolle ensimmäistä kertaa.

Suorituskykymittaus suoritettiin jokaisen renderöintitavan kohdalla viisi kertaa, ja tuloksista laskettiin keskiarvo. Lähtökohtaisesti jokainen menetelmä suoriutui suorituskykytestistä kiitettävästi. Sekä SSR-menetelmä että staattinen sivu saivat saman arvon first contentful paint -mittauksesta, mikä oli ennakoitavissa, sillä molemmat sivustot ovat valmiiksi renderöityjä selaimelle saapuessaan. On kuitenkin huomioitava, että tulos ei sisällä pyynnön lähettämisen ja vastaanottamisen välistä aikaa. Tosiasiassa SSR-menetelmä on hieman hitaampi, sillä sivun generointi palvelimella vie aikaa, ja keskimäärin palvelimen vastaus kesti noin 0.93 sekuntia. Sivusto generoidaan kuitenkin palvelimella vain kerran, sivulle ensimmäisen kerran tullessa tai sivun uudelleenlatauksen yhteydessä. Kun sivustolla jatketaan navigointia linkkien kautta, renderöidään sisältö selaimessa kuten CSR:n tapauksessa.

Suurimmat erot mittauksissa löytyivät speed index -arvon kohdalta. Arvo perustuu siihen, että kuinka nopeasti verkkosivun visuaalinen ilme rakentuu sivulatauksen yhteydessä. Työkalu ottaa sivulatauksesta videokuvaa, jonka perusteella arvo lasketaan. Speed index -arvo ei

Taulukko 1. Google Lighthouseen suorituskykymittarit

<u>Mittari</u>	<u>Selite</u>
<u>First Contentful Paint</u>	<u>Kuinka kauan selaimella kestää renderöidä ensimmäinen osa verkkosivun rakenteesta.</u>
<u>Time to Interactive</u>	<u>Mittaa aikaa, jonka jälkeen sivu on täysin interaktiivinen.</u>
<u>Speed Index</u>	<u>Kesto verkkosivun visuaalisen ulkoasun rakentumiseen.</u>
<u>Largest Contentful Paint</u>	<u>Kesto, minkä jälkeen näkymän suurin elementti on renderöity.</u>
<u>Total Blocking Time</u>	<u>Aika, joka kuluu First Contentful Paintin ja Time to Interactiven välillä.</u>
<u>Cumulative Layout Shift</u>	<u>Sivurakenteen muutos sivulatauksen aikana.</u>
<u>Network request time</u>	<u>Aika, joka palvelimelta menee vastata pyyntöön.</u>

ota kantaa siihen, onko sivu valmis vuorovaikuttamaan käyttäjän kanssa. Staattinen sivu sai selkeästi parhaimman tuloksen, minkä lisäksi eron huomaa myös käytössä, navigoinnin ollessa sivuilla lähes välitöntä. Yllättävästi selaimessa renderöity verkkosivusto sai lähes sekuntin huonomman tuloksen, kuin palvelimella renderöity.

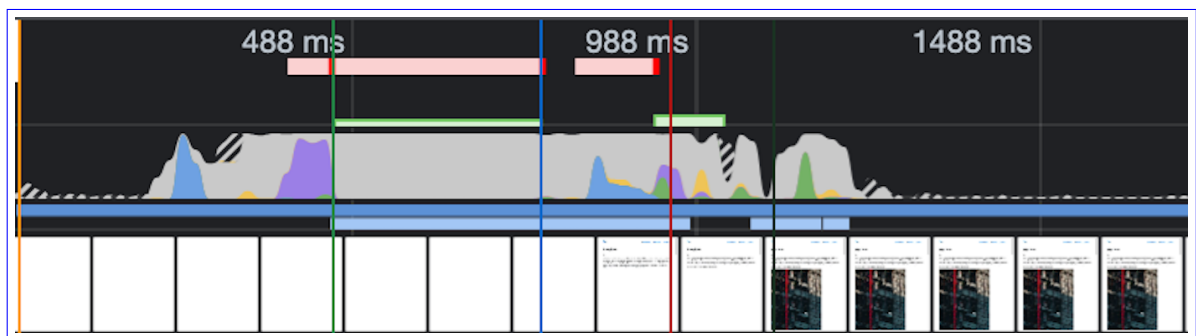
Largest Contentful Paint -mittauksen arvot olivat hyvin lähellä toisiaan kaikissa kolmessa

Taulukko 2. Suorituskykymittausten tulokset.

	<u>SSR</u>	<u>CSR</u>	<u>Staattinen sivu</u>
<u>First Contentful Paint</u>	<u>0.5</u>	<u>0.98</u>	<u>0.50</u>
<u>Time to Interactive</u>	<u>1.22</u>	<u>1.20</u>	<u>1.32</u>
<u>Speed Index</u>	<u>1.32</u>	<u>2.4</u>	<u>0.56</u>
<u>Largest Contentful Paint</u>	<u>1.32</u>	<u>1.23</u>	<u>1.38</u>
<u>Total Blocking Time</u>	<u>0.306</u>	<u>0.222</u>	<u>0.232</u>
<u>Cumulative Layout Shift</u>	<u>0</u>	<u>0</u>	<u>0</u>
<u>Network request time</u>	<u>0.930</u>	<u>0.086</u>	<u>0.122</u>

sivustossa. Testeissä käytetyllä näyttökoolla suurin ruudulla näkyvä elementti on sisältöalueen ensimmäinen kuva.

TODO: Jatkuu, kesken

Kuvio 3. Esimerkki videotallennuksesta Speed index -arvossa

3.4.1 Kuvien optimointi

- Kuvien optimointi, jpg/png -> webp formaattiin - Webp säästää koossa noin 25-34 prosenttia verrattaessa jpeg-kuvaan - Testaus näkykö mittauksissa

3.5 Sitemap ja robots -tiedostojen luominen

Verkkosivuston hakukoneoptimointia varten on olemassa kaksi eri hyödyllistä tiedostoa. Robots.txt tiedoston avulla voidaan esimerkiksi kieltää ryömijöitä indeksoimasta tiettyjä sivuja, kuten esimerkiksi ylläpitäjille tarkoitettu kirjautumissivu. Sitemap.xml taas on tiedosto, joka sisältää listan verkkopalvelun eri sivujen osoitteista.

Nuxtilla näiden tiedostojen luominen onnistuu sen omien moduulien avustuksella. Ensimmäisenä asennetaan paketit komentorivityökalulla NPM-pakettienhallintaa käyttäen:

```
$ npm install @nuxtjs/sitemap @nuxtjs/robots
```

Kun paketit on asennettu onnistuneesti, ne otetaan käyttöön `nuxt.config.js` tiedostossa seuraavanlaisesti:

```
modules: [  
  '@nuxtjs/sitemap',  
  '@nuxtjs/robots',  
],
```

Nuxtin sitemap -moduuli osaa ottaa automaattisesti huomioon vain staattiset sivut, jotka on luotu sivuston pages -kansioon. Koska sovelluksessa kaikki sivut luodaan dynaamisesti sisällönhallintajärjestelmässä, joutuu sivukartan eteen tekemään manuaalista työtä. Jos sivuja on todella paljon tai ne muuttuvat usein, uskoisin olevan mahdollista tehdä erillinen funktio, joka osaa tehdä sivukartan automaattisesti ottaen huomioon myös dynaamiset sivut. Sivustolla tulee kuitenkin etusivun lisäksi olemaan vain kaksi eri sivua, joten ne on helppo lisätä manuaalisesti.

```
sitemap: {  
  routes: [  
    '/yhteydenotto',  
    '/referenssit',  
  ]  
},
```

Molemmat moduulit sisältävät lukuisan määrän eri asetuksia, jotka on nähtävillä niiden dokumentaatioissa. Esimerkiksi seuraavalla asetuksella voidaan kieltää Googlebottia indeksoimasta kaikkia sivuja tai tiedostoja, joiden osoitepolku alkaa `http://esimerkki.fi/users/`.

```
robots: [  
  {  
    UserAgent: 'Googlebot',  
    Disallow: () => '/users/'  
  }  
]
```

Kun halutut asetukset on asetettu, sovellus generoi automaattisesti molemmat tiedostot verkkosivun juureen.

3.5.1 Metatietojen tuominen sisällönhallintajärjestelmästä

Metatiedoilla tarkoitetaan tietoja, jotka eivät näy suoraan verkkosivulla, vaan hakukone sekä selain hyödyntää niitä. Esimerkiksi metatietojen otsikkoa käytetään selaimen välilehdissä informoidakseen käyttäjälle, mikä sivu on kyseessä. Wordpressin tapauksessa sivun metatiedot voisi luoda lisäkenttien avulla. Tässä tapauksessa päätettiin kuitenkin hyödyntää Yoast SEO -lisäosaa, joka on suosituimpia hakukoneoptimointilaajennuksia Wordpressiin, sekä yleisesti käytössä kun luodaan verkkopalveluita yrityksille. Yoast tukee GraphQL -rajapintaa, joka mahdollistaa metatietojen haun sovellukseen. Ensimmäisenä luodaan kysely:

```
const METADATA_QUERY = gql `   
query MyQuery {   
  page(id: "2", idType: DATABASE_ID) {   
    seo {   
      metatitle: title ,   
      metadesc: metaDesc ,   
    }   
  }   
}
```

```
}  
,
```

Kyselyssä haetaan tunnisteella kaksi olevan sivun metaotsikko ja -kuvaus. Oletuksena sivuston metatiedot sijaitsevat `nuxt.config.js` -tiedostossa. Metatiedot voidaan asettaa `head`-objektin avulla jokaiselle verkkosivuston sivulle erikseen:

```
head() {  
  return {  
    title: this.page.seo.metatitle,  
    meta: [  
      {  
        content: this.page.seo.metadesc,  
      }  
    ]  
  }  
}
```

3.5.2 Alkuperäisen sisällön osoittaminen

Verkkosivustoissa samaan sivuun voi osoittaa usea eri osoite. `Rel=canonical` -elementin avulla voidaan osoittaa alkuperäinen sivu, joka myös halutaan indeksoitavaksi hakukoneryöimistöiden toimesta. Canonical-url tulee asettaa sivuston otsakkeeseen. Nuxtilla tämä voidaan tehdä `layouts/default.vue` -tiedostossa asettamalla linkki seuraavasti:

```
export default {  
  head() {  
    return {  
      link: [  
        {  
          rel: 'canonical',  
          href: 'http://localhost:3000' + this.$route.path  
        }  
      ]  
    }  
  }  
}
```

```

    ]
  }
}
}

```

3.5.3 404-tapahtuman käsittely

SPA-sovelluksissa 404-tapahtuman käsittely täytyy huomioida ja käsitellä erikseen. Koska sivuja ei haeta erikseen palvelimelta vaan sisältö renderöidään sivupohjaan, ei sivusto palauta 404-statuskoodia vaikka haettua sivua ei olisi olemassa. 404-statuskoodin palauttaminen on tärkeää hakukoneoptimoinnin kannalta, jotta ryömijät eivät tuhlaa resursseja olemattomiin sivuihin, ja tällöin myös vältetään niiden turhalta indeksoinnilta. Tässä sovelluksessa tämän tapauksen voi ratkaista yksinkertaisella lausekkeella, jossa tarkistetaan onko haettua sivua olemassa.

```

if (store.state.posts.post === null) {
  error({ statusCode: 404, message: "Sivua ei löydy" })
}

```

Sovellus palauttaa nyt HTTP statuskoodin 404 jos sivua ei löydy. Virheilmoitussivu on kuitenkin Nuxtin oma, muun sivuston graafisesta ilmeestä täysin poikkeava eikä sisällä esimerkiksi navigaatiota. Esimerkiksi Google neuvoo kehittäjäohjeissaan tekemään virheilmoitus-sivusta muun sivuston kaltaisen ja ohjaamaan käyttäjää eteenpäin virheilmoitussivulta (Google 2022). Tällä voi olla vaikutusta siihen, jatkaako sivuston käyttäjä selailua vai lähtee hän sivustolta. Jotta voimme tehdä räätälöidyn virheilmoitussivun, luodaan kansioon `layouts` tiedosto nimeltä `error.vue`. Kyseessä on sivu, joka näytetään virheen sattuessa. Sivun voi räätälöidä näyttämään eri sisältöjä eri virheilmoituksien tapauksissa.

```

<template>
  <div>
    <h1 v-if="error.statusCode === 404">Hups! Sivua ei
      valitettavasti löydy</h1>
    <h1 v-else>Virhe tapahtui: - {{ error.statusCode }} </h1>
  </div>
</template>

```

```

    >
    <NuxtLink to="/">Palaa etusivulle </NuxtLink>
  </div>
</template>

<script>
  export default {
    props: [ 'error' ],
    layout: 'error'
  }
</script>

```

Virhekoodin ollessa 404 kerromme käyttäjälle että sivua ei löytynyt. Muun virheen sattuessa ilmoitamme virheestä ja näytämme HTTP-statuskoodin. Molemmissa tapauksissa käyttäjälle näytetään linkki, josta pääsee takaisin etusivulle.

3.6 Sivuston sisällöt

Tässä kappaleessa käsitellään verkkosivuston sisältöjä ja niiden syöttämistä, sekä tarkastellaan, tuoko SPA-menetelmällä luotu sivusto eroavaisuuksia prosessiin.

3.6.1 Sisältöjen syöttäminen

Wordpress-sisällönhallintajärjestelmää käytettäessä sisältöjen syöttäminen on yksinkertaista. Wordpressin sisältöeditori on nimeltään Gutenberg, joka mahdollistaa eri tyyppisten sisältöjen syöttämisen erilaisten lohkojen (eng. blocks) avulla. Sisältöeditorin käyttö on täysin samanlaista riippumatta siitä, onko kyseessä normaali Wordpress-sivusto vai rajapinnan kautta toteutettu SPA-sivusto. Sisältöeditori toimii niin kutsutulla WYSIWYG-periaatteella, eli oletuksena rakennetta tai muotoilukodeja ei näytetä muokkaaajalle lainkaan, vaan sisältö on muokatessa ulkonäötään lähellä lopputulosta. Kuitenkin kaikki muokkaaajalle näkymätön metadata siirtyy GraphQL-rajapinnan kautta käyttöliittymälle, jonka ansiosta sivusta muodostuu rakenteellisesti oikeanlainen.

Yleisesti ottaen HTML-merkintämielessä on suositeltavaa käyttää vain yhtä H1 eli pääotsikkoa tarkoittavaa merkintää (Mozilla 2022). Artefaktin tapauksessa haluamme sen olevan aina ensimmäinen eli ylimmäinen elementti sisältöalueella. Lisäksi pääotsikon halutaan olevan sama kuin sisällönhallintajärjestelmässä syötetty sivun pakollinen otsikko. Koska sivun otsikko on rajapinnan kautta tullessa vain pelkkä teksti vailla mitään muotoilua, asetamme sen H1-tagien väliin. Muuttuja `post.content` taas sisältää kaiken datan mitä Gutenbergin WYSIWYG-editorissa on syötetty, mukaanlukien rakenteen rivinvaihtoineen ja muotoiluineen:

```
"content": "\n<p>Button blocks are not semantically <em>
  buttons</em>, but links inside a styled div.&nbsp;</p>\n\
\n\n<p style=\"text-align:left\">If you do not add a
  link, a link tag without an anchor will be used.</p>\n\n\
\n\n<div class=\"wp-block-button alignleft\"><a class=\"wp
  -block-button__link\">Left aligned<br></a></div>\n\n\n<
  p>Check to make sure that the text wraps correctly when
  the button has more than one line of text, and when it is
  extra long..</p>..."
```

Käyttöliittymän puolella sivun otsikko ja sisältö voidaan tulostaa `<article>` -elementtien sisään seuraavalla tavalla:

```
<h1 v-if="post">{{ post.title }}</h1>
<article v-if="post" class="py-5" v-html="post.content"></
  article>
```

Wordpress-yhteisö tarjoaa osana teemantestausprosessia testidataa (Wordpress 2020). Testidata on saatavilla XML-muotoisessa tiedostossa, jonka pystyy tuomaan sisällönhallintajärjestelmään sen sisäänrakennetun työkalun avulla. Testidata sisältää yhteensä 21 sivua ja 51 artikkelia. Wordpress sisältää oletuksena paljon erilaisia ominaisuuksia, kuten mahdollisuuden kommentoida artikkelia tai käyttää erilaisia sivupohjia eri sivuilla. Data sisältää testitapauksia myös ominaisuuksiin, joita ei tässä tutkimuksessa käyttöliittymään toteuteta. Tämän takia testidataan tehdään karsintaa ja artefaktiin valitaan tähän tapaukseen sopivat sivut ja

artikkelit.

4 Tulokset/Analyysi

5 Yhteenveto

Tutkielman viimeinen luku on Yhteenveto.

Lähteet

- Bhandari, Ravneet Singh, ja Ajay Bansal. 2018. "Impact of search engine optimization as a marketing tool". *Jindal Journal of Business Research* 7 (1): 23–36.
- Davis, Harold. 2006. *Search engine optimization*. "O'Reilly Media, Inc."
- Egri, Gokhan, ja Coskun Bayrak. 2014. "The role of search engine optimization on keeping the user on the site". *Procedia Computer Science* 36:335–342.
- Enache, Maria Cristina, ym. 2014. "Optimization Methods and Seo Tools". Teoksessa *International Conference «Risk in Contemporary Economy», Dunarea de Jos University of Galati, Galati*, 98–103.
- Fielding, R, Jim Gettys ym. 1998. "Hypertext Transfer Protocol-HTTP/1.1".
- Goodman, Danny. 2002. *Dynamic HTML: The definitive reference: A comprehensive resource for HTML, CSS, DOM & JavaScript*. "O'Reilly Media, Inc."
- Google. 2021a. *Consolidate duplicate URLs*. <https://developers.google.com/search/docs/advanced/crawling/consolidate-duplicate-urls>. [Viitattu: 2022-01-8].
- . 2021b. *Learn about sitemaps*. <https://developers.google.com/search/docs/advanced/sitemaps/overview>. Viitattu: 2021-01-8.
- . 2022. *Soft 404 errors*. <https://developers.google.com/search/docs/advanced/crawling/soft-404-errors>. Viitattu: 2022-02-3.
- Gupta, Swati, Nitin Rakesh, Abha Thakral ja Dev Kumar Chaudhary. 2016. "Search engine optimization: Success factors". Teoksessa *2016 Fourth International Conference on Parallel, Distributed and Grid Computing (PDGC)*, 17–21. doi:10.1109/PDGC.2016.7913146.
- Hammer, Hugo Lewi, Alfred Bratterud ja Siri Fagernes. 2013. "Crawling JavaScript websites using WebKit-with application to analysis of hate speech in online discussions".

- Hui, Zhou, Qin Shigang, Liu Jinhua ja Chen Jianli. 2012. “Study on Website Search Engine Optimization”. Teoksessa *2012 International Conference on Computer Science and Service System*, 930–933. doi:10.1109/CSSS.2012.236.
- Iskandar, Taufan Fadhilah, Muharman Lubis, Tien Fabrianti Kusumasari ja Arif Ridho Lubis. 2020. “Comparison between client-side and server-side rendering in the web development”. Teoksessa *IOP Conference Series: Materials Science and Engineering*, 801:012136. 1. IOP Publishing.
- Krrabaj, Samedin, Fesal Baxhaku ja Dukagjin Sadrijaj. 2017. “Investigating search engine optimization techniques for effective ranking: A case study of an educational site”. Teoksessa *2017 6th Mediterranean Conference on Embedded Computing (MECO)*, 1–4. doi:10.1109/MECO.2017.7977137.
- Kumar, Arunjay. 2013. “Search engine optimization (SEO): technical analysis concepts”. *International Journal of Emerging Technology and Advanced Engineering* 3 (3): 123–128. <https://citeseerx.ist.psu.edu/viewdoc/download?doi=10.1.1.413.4659&rep=rep1&type=pdf>.
- Lewandowski, Dirk, Friederike Kerkmann, Sandra Rümmele ja Sebastian Sünkler. 2018. “An empirical investigation on search engine ad disclosure”. *Journal of the Association for Information Science and Technology* 69 (3): 420–437.
- Levene, Mark. 2011. *An introduction to search engines and web navigation*. John Wiley & Sons.
- Malaga, Ross A. 2010. “Search engine optimization—black and white hat approaches”. Teoksessa *Advances in Computers*, 78:1–39. Elsevier.
- Meneses, Luis, Richard Furuta ja Frank Shipman. 2012. “Identifying “Soft 404” error pages: analyzing the lexical signatures of documents in distributed collections”. Teoksessa *International Conference on Theory and Practice of Digital Libraries*, 197–208. Springer.
- Mikowski, Michael, ja Josh Powell. 2013. *Single page web applications: JavaScript end-to-end*. Simon / Schuster.

- Mozilla. 2022. *<h1>–<h6>: The HTML Section Heading elements*. https://developer.mozilla.org/en-US/docs/Web/HTML/Element/Heading_Elements. Viitattu: 2022-02-5.
- Ohye, Maile, ja Joachim Kupke. 2012. *The Canonical Link Relation*. RFC 6596, huhtikuu. doi:10.17487/RFC6596. <https://www.rfc-editor.org/info/rfc6596>.
- Olston, Christopher, ja Marc Najork. 2010. *Web crawling*. Now Publishers Inc.
- Osmani, Addy, ja Ilya Grigorik. 2019. *Using page speed in mobile search ranking*. [Verkko-sivu; Luettu 8.11.2021]. <https://developers.google.com/web/updates/2018/07/search-ads-speed>.
- Patil Swati, P, BV Pawar ja S Patil Ajay. 2013. “Search engine optimization: A study”. *Research Journal of Computer and Information Technology Sciences* 1 (1): 10–13. <https://citeseerx.ist.psu.edu/viewdoc/download?doi=10.1.1.1070.1729&rep=rep1&type=pdf>.
- Peppers, Ken, Tuure Tuunanen, Marcus A. Rothenberger ja Samir Chatterjee. 2007. “A Design Science Research Methodology for Information Systems Research”. *Journal of Management Information Systems* 24 (3): 45–77. doi:10.2753/MIS0742-1222240302. eprint: <https://doi.org/10.2753/MIS0742-1222240302>. <https://doi.org/10.2753/MIS0742-1222240302>.
- Prieto, Víctor M., Manuel Álvarez ja Fidel Cacheda. 2013. “Analysis and detection of Soft-404 pages”. Teoksessa *Third International Conference on Innovative Computing Technology (INTECH 2013)*, 217–226. doi:10.1109/INTECH.2013.6653695.
- Prieto, Victor M, Manuel Álvarez ja Fidel Cacheda. 2014. “Soft-404 Pages, A Crawling Problem.” *J. Digit. Inf. Manag.* 12 (2): 73–92.
- Scott Jr, Emmit A. 2015. *SPA Design and Architecture: Understanding single-page web applications*. Simon / Schuster.
- Seymour, Tom, Dean Frantsvog, Satheesh Kumar ym. 2011. “History of search engines”. *International Journal of Management & Information Systems (IJMIS)* 15 (4): 47–58.

Sharma, Dushyant, Rishabh Shukla, Anil Kumar Giri ja Sumit Kumar. 2019. “A brief review on search engine optimization”. Teoksessa *2019 9th International Conference on Cloud Computing, Data Science & Engineering (Confluence)*, 687–692. IEEE.

Slatin, John M. 2001. “The art of ALT: toward a more accessible Web”. *Computers and Composition* 18 (1): 73–81. ISSN: 8755-4615. doi:[https://doi.org/10.1016/S8755-4615\(00\)00049-9](https://doi.org/10.1016/S8755-4615(00)00049-9). <https://www.sciencedirect.com/science/article/pii/S8755461500000499>.

Statcounter. 2021. *Desktop Search Engine Market Share Worldwide*. <https://gs.statcounter.com/search-engine-market-share/desktop/worldwide>. Viitattu: 2020-11-30.

Wordpress. 2020. *Theme Unit Test*. https://codex.wordpress.org/Theme_Unit_Test. Viitattu: 2022-02-10.

Vuejs. 2021. *Vue.js Server-Side Rendering Guide*. <https://ssr.vuejs.org>. Viitattu: 2022-01-27.

Liitteet

A Siirtyminen gradu2:sta gradu3:een

Keskeneräisen tutkielman siirtäminen gradu2:sta gradu3:een ei ole kovin vaikeata. Aluksi on totta kai vaihdettava \documentclass-komennossa gradu2 gradu3:ksi. Komennon optioista suurin osa on poistettava, koska niitä ei enää tueta; ainoastaan merkistön ilmoittava optio jää jäljelle. Mahdollinen kandi-optio vaihdetaan optioksi bachelor.

Taulukossa 3 on lueteltu tarvittavat komentovaihdokset. Viiva tarkoittaa, ettei vastaavaa komentoa ole lainkaan. Huomaa erityisesti uudet komennot.

gradu2	gradu3
—	\maketitle
—	\supervisor
\acmccs	—
\aine	\subject
\copyrightowner	—
\fulltitle	—
\laitos	\department
\license	—
\linja	\studyline
\paikka	—
\setauthor	\author
\termlist	thetermlist-ympäristö
\tyyppi	\type
\yhteystiedot	\contactinformation
\yliopisto	\university
\ysa	—

Taulukko 3. Komentomuutokset gradu2:sta gradu3:een

Isoin työ voi aiheutua lähdeluettelon laatimistekniikan muuttumiseen sopeutumisesta.

B Harvemmin tarvittavat ominaisuudet

Aiemmin esiteltyjen lisäksi gradu3 tarjoaa seuraavat lisäominaisuudet:

- `LATEX 2ε`:n vakio-optiot `draft` ja `final` toimivat.
- `LATEX 2ε`:n vakio-optio `twoside` toimii myös. Tätä voi käyttää esimerkiksi gradun kansitusversion laatimiseen, mutta virallisen arvostelu- ja arkistokappaleen laatimiseen sitä ei suositella.
- Vaikka tutkielman suomenkielisyyttä ei tarvitse erikseen mainita, `finnish`-optio toimii.
- `\university`-komennolla voit ilmoittaa tutkielman kotiyliopistoksi jonkin muun kuin Jyväskylän yliopiston.
- `\department`-komennolla voit ilmoittaa tutkielman kotilaitokseksi jonkin muun kuin Informaatioteknologian tiedekunnan.
- `\subject`-komennolla voit ilmoittaa tutkielman oppiaineeksi jonkin muun kuin tietotekniikan. Huomaa, että oppiaine tulisi suomenkielisissä tutkielmissa kirjoittaa genetiivimuodossa ja isolla alkukirjaimella ("`Tietotekniikan`"), englanninkielisissä tutkielmissa in-preposition kanssa ("`in Information Technology`").
- `\type`-komennolla voit ilmoittaa tutkielman tyypin, jos se on jokin muu kuin `pro gradu` (oletus) tai kandidaatintutkielma (optiolla `bachelor`).
- `\setdate`-komennolla voit asettaa päivämäärän haluamaksesi. Anna komennolle kolme parametria – päivä, kuukausi ja vuosi – numeerisessa muodossa.
- Ympäristöllä `chapterquote` voit laittaa luvun alkuun mietelauseen. Sillä on yksi pakollinen parametri (lainauksen attribuutio).
- Komento `\graducslsdate` sisältää käytössä olevan gradu3:n julkaisupäivämäärän ja `\graducslsversion` sen versionumeron.